

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

6. szám.

Debrecen, 1926 február 6.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A kétszerkettő.

III.

A Bibliát azért is tartom nagyértékűnek, mert abban tisztán látom és megértem az életet és annak értékét.

Régebben olvastam ismertetést egy nagy-hírű német egyetemi professzornak, dr. Encken Rudolfinak „Az élet értelme és értéke” c. művéről, fordította Schöplin Aladár. Nagyon dicsérte az ismertető a tartalmat is, a fordítást is. Ez kell nekem! Ezt kerestem mindig, az élet értelmét és értékét! Megvettem azonnal. És soha életemben nagyobb csalódás nem ért. — Mint mikor sötét zivataros éjjelen átható vilámlám lobban s utána annál vastagabb a sötét, úgy járt az én vágyó örömöm is. Olvastam én elég sok rossz fordítást, nyakatekert mondatokat, kóros frázisokat, de ilyent! Csaknem egészlapos mondatok, széthányt mondatragok, tárgya se volt a mondatának, csak szó... szó... szó... Az élet értelme bizony, még búrokban várt a megszületésre.

Az evangélium? Nem hiába tódult nyomában a nép, asszonyok, gyermekek, — a gazdag Zakeus is fára mászott, hogy láthassa legalább, — még éjjel is, néha a tengerbe szorították, hajóra kellett szállnia, úgy beszélt a parton hallgatókhoz, mert

„A szó, midőn ajaki mondták,

Édes volt, mint a méz s orvosság!”

Ezt megértem s értelmem fénye mellett, szinte az élet menetét látom. Erre is el lehet mondani Emersonnal: „vágd meg e szavakat s vérezni fognak”. Igen, vérrel, örökéletet adó vérrel véreznek. A Bibliának mindjárt elején egy áthidalhatlan szakadék a régi és új élet között. Túl rajta az egyén semmi. A nyers uralom rabjai: a legfelső csúcstól a sötét mélységig. A kegyes Dávid király is első sorba állítja az általa megkedvelt asszony urát a hadban, hogy övé lehessen az asszony. A nagy bölcsességű Salamon is megölette bátyját, hogy övé legyen a korona. S minő számlálhatlan sorozata az ilyen tetteknek a magas polcokon is. Hát

még lentebb? Bizony nem is torzít a mi Petőfink, vaskos jellemzésével: „Szolga-zsarnok vagy, Nyalod más talpát, míg talpadat mással nyalatod!”

S a szakadékon innen?... Minden egyes ember a mennyei Atya gyermeke s határtalan szeretetének tárgya, egyenként; — az eltévedt bányát is felkeresi az élet pásztora. Az angyalok is örülnek odafent. És ebben van már megállapítva emberi életünk értelme és értéke. Isten ajándéka az és az ő tulajdona. S minden, ami bennünk él, indul, az ő célkitűzése után kell mozdulni és haladni, — így lesz érték Isten előtt, így lesz ránk nézve felfele előhaladás.

S az emberi élet ilyen beállításához mit szól az értelmes tudomány? Még tudomány se szükséges annak belátásához, hogy minden mozdulásunk egy rajtunk kívüli csodás erő eredménye. Benső szervünk működésének egymásba kapcsolódó életfolyamata, — akár a naprendszerek mozgási törvénye — elkezdve a lélekezésen, a táplálkozáson, amint szánkba vesszük s arra sincs semmi befolyásunk, hogy a levegő a légcsőbe s innen a tüdőbe, a táplálék a nyelőcsőbe s onnan a gyomorba. És továbbtovább, minden a maga útján, átalakulva, — vagy jobban mondva: feltámadva a meghalt tápanyag magasabb élőszerkezetté, aztán feljebb: gondolattá, érzéssé, értelemmé, akarattá, szóval, a lét fokain mindig feljebb, velünk, általunk. „S erre, mint végcéljára törekszik emelkedni minden dolog folyvást. A gázok a szilárd mennyezeten tömörülnek; a kémiai tömegek a növényekbe hatolnak s nőnek; a négy lábúakhoz érkeznek és járnak; az emberhez érkeznek és gondolkodnak”. (Emerson.) Micsoda életműhely ez! A kétszerkettő... a nagy számadás... az örök átalakulás világa!

Az emberi életfejlődés útja, megint csak a Bibliában van felmutatva — és pedig nem okos, logikus pedagógiai rendszerben, hanem a gyermek által is megérthető egyszerű, tiszta életpéldában, így: „Jézus pedig gyarapodik vala testben, lélekben, Isten és emberek előtt kedvességben”. (Lukács 2:52.) Azt hiszem, ennél

fenségesebb eszményt, egyúttal realisabb fejlődés irányt, nem mutatott fel a tudós egyetemek tömege, mióta kapukon át az emberi élet iránya áradt száz irányba kifelé! Azt hiszem, nem akad józanészű gondolkodó ember, aki emberi életünk ilyen beállítására ellen, csak egy mukkanást is emelhetne. Aki ne szeretné, ne ohajtana, hogy gyermeke testben, lélekben, Isten és emberek előtt kedvességben kifejlődve, a belé adott képességek munkaerejével és készségeivel álljon mintegy az Alkotótökéletesség mellé munkatársul. Ebben van az emberi élet megdicsőülése felmutatva s így látta ezt már a zsoltáriró is: „Uram, micsoda az ember!... Kevéssel tetted őt kisebbé az angyaloknál; dicsőséggel és tisztességgel megkoronáztad őt! Urrá tetted őt kezeid munkáin, mindent lábai alá vetettél!”

S nem így van-e? A zsoltáros még lelki szemével látta csak ezt a dicsőséget, ezt az uraságot. Mi már testi szemünkkel is látjuk a szárnyas embert a magasban, a bűvár embert a tenger mélyében, a gondolat-embert a Rádió mindenütt jelenvalóságában! És hol van a haladás vége?

Azonban mindeme dicsőségek ma még csupán egyes emberek útja. Mert a testi-lelki gyarapodás, Isten és emberek előtt kedvesség egyetemese útja, sorompókkal van korlátozva. Holott a Jézus életében, mint élő példában adta Isten az útmutatást az ilyen életfejlődés egyetemese jogához. Isten nem személyválogató. Sőt Jézus éppen abban mutatja fel az Ő tökéletességét, hogy „felhozza napját jókra és gonoszokra egyaránt és esőt ad mindaz igazak, mind a hamisak földére”. A testi-lelki gyarapodás, a kedvesség lehetősége, minden egyes emberben adva van. Isten kezéből félmunka, rosszmunka nem jöhet ki. Ilyent gondolni is — no nem tudom, mi lehet! De ne tévessze meg lelkünk tiszta látását az általános ember mai testi-lelki állapota. A testi-lelki romlottság öröklő átka. Társadalmi, nemzeti berendezkedésünk még mindig a nyers erő uralmán gyötri az életet, akadályozza a fejlődést. És ide kell már a figyelem, a belátás, a kétszerkettő, a számadás azon tényezőkről, melyek közt halad, illetve vergődik az emberi élet.

Mert élni — bizony nem fajulva-tengés,

Eltöltött évek hasztalan soka,

De vérben, érben a vidám kerengés,

Ez a jövőnek biztos záloga!

(Arany „Széchenyi emlékezete”.)

Vérben, érben vidám kerengés... Hol van ez? Hova lett ez? S főként rád nézve szegény magyar nép! Hova lett a záloga ennek a vidám vérkeringésnek? Vagy egyáltalán volt-e ilyen életedben? Merre van a nyoma annak az „Isten-járásnak”, mely a Golgota keresztjétől indult „új eget és új földet” teremteni, az emberi élet vezetésére?

Képzeletem visszazáll a múltba, úgy negyedfélezer körül, midőn Mózes tárgyalt az Úrral a Sinai-hegyen s azalatt a hegy lábánál, az ős-demokraták igyekeztek aláaknázni az egész Sinai-hegyet, hogy szinte megütődve utasítja az Úr Mózesnek e képpen: „Siess, menj alá, mert megveszett a te néped, amelyet kihoztál Egyiptomból. Hamar letértek az útról, melyet parancsoltam nekik; borjúképet öntöttek maguknak, azt tisztelik, annak áldoznak és azt mondják: „ezek a te isteneid Izrael, akik téged kihoztak Egyiptom földéből”. (II. Móz. 32:7, 8.) Mintha maga is, az örök Számadó, számadásban állapítaná meg választott népe érték-egyenlegét e szavaiban: „megveszett a te néped!” Ezelelti negyedfélezer évvel...

És ma?... az üdvnek második ezre végén... a Golgota keresztje körül tomboló szent népre, ugyan mily érték-egyenlegét állapítana meg?..

Andrássy Kálmán.

Mégis mozog a föld.

Azt hittük, hogy a forradalmi viharok s a kommunista indulatkavargások lezajlása után a külső-belső építő munka áldásai fogják elárasztani hazánk többszörösen feldúlt területeit! Erre engedett következtetni a keresztyén lélek ősi törvényének biztos ismerete, mely szerint a nagy megpróbáltatásokból leszűrt tanulságok mind megannyi zálogai voltak minden időben az eredményesebb, az áldásosabb élni akarásnak!

A pogány római császárság véres erőszakoskodásai nem jelentették az ifjú keresztyénség létfelteteleinek a megsemmisítését, hanem sokkal inkább a krisztusi intellektuális és ethikai öröknek csodálatos életenergiában való tömörülését. Az emberiség drága kincseivel: a lelkiismereti szabadsággal, a hit józanságával s az üdv elnyerésére irányuló komoly törekvésekkel s magával az emberi méltósággal üzött középkori visszaélések s kegyetlenségek, bár ijjesztően sötét árnyékként lebegtek a nemesebb lelkek világa felett, még sem voltak képesek az élni s haladni akarás ősi kútfejét eltemetni. A nagy sötétség fellegeinek szétszakadása után annál ragyogóbban bontakozott ki a hinni tudó emberiség lelkében az örök eszmény: a megdicsőített Krisztus glóriás alakja.

A világrengető hadakozások vért árasztó zsilipeinek felnyitása után, midőn otthonossá lett mindenütt a gyűlölködés, az ellenség eltiprásának a vágya, úgy éreztük, hogy azok az apokalyptikus események ismétlődnek meg, midőn az antikrisztus tengerből kiemelkedő fenevadként lép be a tusakodó világunkba, hogy a szentek ellen negyvenkét hónapon át cselekedjék (Jelenések könyve 13. r. 1—5. v) s hogy megnyissa az ő száját az Isten ellen való káromlásra, hogy szidalmazza az ő nevét és az ő sátorát (6. v.) azt hittük, hogy az erkölcsi világrend teljesen felbomlik s csupán a romok fognak emlékeztetni a keresztyénség napsugarasabb idejére.

tantermében tartott értekezleten is. — A Kör elnöke, az egyházmegye agilis, közszeretben álló esperese, Sipos József, nyitotta meg a gyűlést, amelynek legfőbb kiemelkedőbb része volt a Leánykálvineum ügye. Az erre való gyűjtésnek intenzívebbé tétele végett kimondotta az értekezlet a lelkészeknek a kör területén belül való csereprédikálását. Foglalkozott még a folyó évi tavaszi püspökiátogatás részleteivel, messze jövőbe kiható áldásaival. A jövő értekezleten elmondandó prédikációra pályadíjat tűztek ki. Kimondották az egyházakban a vallásos iratok terjesztését is. — Még több apró ügy megvitatása után vetített képeknek látásában is gyönyörködünk a mi házigazdánk szíves előzékenysége folytán; az ebből befolyt tiszta bevétel, a templomi perselypénzzel együtt, a Leánykálvineumé lett. Az értekezletet a tiszakörödiak szeretett lelkésze, Fekete Lajos rendezte nagy körültekintéssel. Az értekezleten elhangzott hozzászólások és emelkedett szellem mutatták, hogy ott járt az Úr, amiért: „Soli Des Gloria!” Az értekezlet után vacsora volt a lelkész vendégszerető házában, hol a kedves háziasszony vezetésével sokáig elbeszélgettek az értekezleten tárgyalt fontos kérdésekről. *Orosz Kálmán*, lelkész.

Az alsószabolcsi-hajduvidéki egyházmegye múlt őszi közgyűlésének jegyzőkönyvéhez egy kilenc lapos kedves melléklet van csatolva, amely a Dobó Sándor búcsúztatása alkalmával elhangzott beszédek foglalja magában. Szomjas Gusztáv egyházmegyei gondnoknak, Rákos István országos tanító szövetségi elnöknek beszédei, valamint az ünnepeltnek ezekre adott válasza méltó tükrei a kiváló pedagógus egyéniségének és érdemeinek, valamint annak a nem is csak egyházkerületi, hanem országos közbecsülésnek, amely őt a jól megérdemelt nyugalomba kíséri.

A vértessaljai egyházmegye közlönye 8 évi szünetelés után „Vértessalja” címen ismét megindult.

A gádorosi ref. egyház presbyteriuma tisztelettel értesíti azokat az egyházakat, amelyek templomépítési gyűjtő-ívünket megkapták, hogy a belügyminiszter urnak a gyűjtések március 1-ig való szünetelésére vonatkozó rendelete folytán, a gyűjtés foganatosítási és az ívek visszaküldési idejét 1926 június 1-ig kitöltük.

Kecskeméti hírek. A kecskeméti „Protestáns Asszonykör” állandóan ébren tartja tagjai érdeklődését. Legutóbb is gazdag műsorú tea-estét rendezett. Vasárnaponként vetített képek előadásokat tartanak Jézus életéről. Ezeknek célja, hogy az Evangéliumot közelebb hozzák a lelkekhez.

A Magyarság című napilap nagyon értékes tartalmú évkönyvet adott újról ajándékos olvasóinak. A könyv gazdag tartalommal ismereti a magyar nemzet kulturális életét és kivált részletesen foglalkozik a megszállt területeken élő magyar írókkal.

A debreceni KIE. konferenciája. A Debrecenben három év óta működő Keresztény Ifjúsági Egyesület január 30. és 31-én rendezte első evangélikus konferenciáját, melyre hiva-

talosak voltak a csonka hazában működő KIE.-ek is. Képviseletük magukat Budapest, Rákospalota, Kisújszállás, Kecskemét, Poroszló, Püspökladány, Derecske, Hajdúböszörmény, H.-bagos, H.-Sámson, H.-hadház. A konferencia 30-án, d. u. 5 órakor áhitattal nyílt meg, mely után Dancsházy Sándor lelkész tartott értékes előadást arról, hogy „Kik haladhatnak az életben?” Aznap este szeretetvendégség volt, változatos programmal, melyből kiemelendő a dr. Szabó Márton főgimn. tanár előadása. Vasárnap reggel a Nagytemplomban volt ünnepélyes istentisztelet, melyet dr. Baltazár Dezső püspök végzett. Utána két előadás következett a Kollégium disztermében. Uray Sándor lelkész az ifjú ker. ember jelleme képzéséről, dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató a Krisztusról, mint profétáról, főpapról és királyról tartottak tanulságos előadásokat. Délután Makay Lajos vt. lelkész „Kövess engem” címmel lelkesítő és buzdító előadása zárta a konferenciái előadásokat. Megbeszélések és hozzászólások voltak később, melyek elmélyítették a konferencián hallottakat. Megalakult a tiszántúli KIE. kerület, Debrecen központtal. Vallásos estélyt is rendezett a debreceni KIE, melyen Pusztay József KIE. titkár „Küzdelmek munkánk” címmel tartott felolvasást. Dr. Révész Imre lelkész előadása pedig a „KIE. viszonya az egyházhoz” címmel rá mutatott arra, hogy a KIE. nem ellene dolgozik a történelmi egyházaknak, nem valami szintelen, általános keresztyénségre neveli az ifjakat, hanem ahová nem tud eljutni a hivatalos egyház, ott dolgozik hathatósan a KIE. és pedig mindenképen a történelmi református egyház számára dolgozik és annak nevel. Úgy a konferencia, mint a vallásos-estély nagy közönség részvétele mellett folyt le. A konferencia általában a KIE. támogatására többen adtak és ajánlottak anyagi támogatást is, melyet meg is érdemel ez a jó célért dolgozó egyesület.

A káromkodás elleni küzdelem címen érdekes cikket olvassunk a Kálvinista Szemle múltkorai számában. Különösen figyelemreméltó benne, hogy volt mégis egy evangélikus vallású ügyvéd, aki a káromkodókat — ha csak meg nem fogadták, hogy rút szokásukkal felhagynak — bíróság elé állította és megbüntettette. Az istenkáromlást ugyanis úgy a büntetőtörvénykönyv, mint a kihágási büntetőtörvény szerint a világi bíróságok is megbüntetik.

Megszűnik a nagyváradi róm. kath. püspökség. A napi lapok híradása szerint a pápa a rumun királlyal konkordátumot kötött, amellyel egyrészt elismeri az új nagyhatalmasságnak a választásfelekezeti iskolák felügyelete tárgyában támasztott igényeit, másrészt azonban a magyar király legfőbb kegyúri jogának a rumun király által követelt gyakorolhatóságát megtagadja. Ennek a konkordátumnak egyik tárgya a határszéli püspökségek ügyének rendezése is. A szatmári püspökség meg-

marad, a nagyváradi ellenben, amelyet még első László királyunk alapított, megszűnik. Ebből a dologból bennünket közelebről az érdekel, hogy a határszéli püspökségek magyar területen maradt részeivel mi fog történni. Alighanem a magyarországi püspökségnek valamennyijének új terület-beosztására fog sor kerülni, ha már az új országhatárok így irányadónak ismertettek el az egyházi beosztás szempontjából is.

Egyéni és nemzeti becsület cím alatt a Magyar evangéliumi diákszövetség országos konferenciáján *Kapi Béla* a testvér ág. hitv. evang. egyház tudós püspöke nagyszabású és nagyhatású előadást tartott, előadásának tartalma ezekben a figyelemreméltó mondatokban foglalható össze: Vigyük be az emberek közé azt a tudatot, hogy a becsületet a maga erkölcsi tartalmában szeressék és keressék. . . Nincs agitatóriusabb erő, mint ha a nemzet szegénységében is becsületet tud maradni, és ennél nincs nagyobb visszahódító erő. Arany-szavak ezek.

Lapunk barátaitól néhány olyan címet kaptunk, mint a lapra előfizetni kívánókét, amelyekhez az előfizetési díj nem volt mellékelve. Mi a lapot a bejelentett címre útnak indítottuk, de most már kérnünk kell az érdekelteket, hogy vagy az előfizetési díjat beküldjen, vagy legalább a lapot visszaküldjen s ezzel bennünket a további küldés alól tehermentesíteni sziveskedjenek.

A debreceni Keresztyén Ifjúsági Egyesület január 30—31. napjain tartotta kerületi ifjúsági konferenciáját. A konferencia programja gazdag és az ifjúsági életet felölelő volt. Az előadók teljes odaadással igyekeztek összekötni a fiatal lelkeket, minden keresztyén élet végcéljával, a legfőbb Élettel: a Krisztussal.

A szegedi „Lorántffy Zsuzsánna Egyesület” asszonyai a keresztyén szeretet munkáját gyakorolták akkor, amidőn az árvízkárosultak javára és felsegélyezésére templomi ünnepséget rendeztek az elmúlt hó 31-én. Az igazi cselekvő keresztyén élet a szükség és nyomor idején mutatja meg a maga erejét, amidőn siet az elesettek felemelésére.

Belmissziói tevékenység. A „Bethlen Gábor Kör” belmissziói albizottsága és agilis vezetőséget belmissziói munkakörébe felvette a nagyon elzár, Pallagi gazdasági akadémiát. Hetenként egy-egy estét tölt az akadémiai hallgatók körében a vezetőség, rendszerint valamelyik lelkipásztor, vagy egyet. professzor vezetésével. Legutóbb Kiss Ferenc theol. tanár és Uray Sándor lelkész beszéltek a református hallgatók előtt, akik közül az első alkalommal 34-en léptek be a „Bethlen Gábor Körbe”.

A Kálvinisták Templomegyesületében a bukottak és elhagyottak segítésére alakult osztály is megkezdte működését. Legutóbb Dancsházy Sándor lelkész, az egyesület titkára, tar-

tott igen becses és tanulságos előadást az egyesület tagjai előtt az e téren váró sok munkáról s bejelentette, hogy a szervezkedés már odáig haladt, hogy legközelebb éjjeli szolgálatot is fognak már tartani, meglátogatva azokat a helyeket, ahol a lelkek veszedelembé jutása s a lezüllés teljes bekövetkezéseleginkább fenyeget.

Egyházi élet és gyülekezeti munka Szamoskéron. Szép példáját adják a lelkész és tanítók az egyetértésnek és az anyaszentegyház szeretetének a szamoskéri gyülekezetben ahol — mint halljuk — szép és áldásosnak ígérkező munka folyik a hívek között. *Nagy Pál* tanító vezeti és tanítja szerda kivételével minden este az egyházi énekkart. *Kun Sándor* tanító minden hétfőn este gazdasági számtant tanít felnőtteknek. Minden kedden este az asszonyoknak van összejövetelük, amikor fonnak, énekelnek, felolvasásokat hallanak, végül *Kósa Béla* lelkész biblia magyarázatot tart előttük. Minden szerdán este közös vallásos estélyt tartanak. A jó Isten áldja meg munkájukat.

A kedvezményes előfizetési díj iránti egyházi kérvényeket elintéztük és a legközelebbi számban közölni fogjuk azoknak az egyházaknak a neveit, amelyek számára az 1926. év folyamán féláron fogjuk a lapot küldeni. Minden kérelmet azért nem teljesíthettünk, mert pár esetben — köztudomás szerint — nagyon jó viszonyok közt élő egyház részéről is terjesztett elő kérelem.

Takarékpénztári cekkszám 43,916.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy., Tiszaszalka. A lap már postára volt téve, mikor levelét megkaptam. Tehát nem a sürgelés hozta. Előbb azonban különböző aktualitások miatt nem lehetett. **H. P.** Köszönjük az értesítést, megindítottuk. **Cs. B. N.-V.-d.** A cserepéldány nem küldése igazán nem rajtam múlt. Én most értesültem először az egész ügyről, mert sem lapodat soha nem láttam, sem cserepéldány iránti megkeresés hozzám sohasem érkezett. A folyó évi számokat az adott címre útnak indítottam, ellenben a múlt évről nem tudunk szolgálni, mert alig van egynehány szám meg, úgy, hogy még a hirdetési támpéldányokkal is baj van. Szíves üdvözlöt régi barátsággal.

O. K. Tiszacséce. Nagyon köszönjük és másorra is kérjük a szíves tudósítást. Engedjen meg azonban, hogy a szó szerinti közlésre vonatkozó kívánságát nem teljesítettük. Jobban megfontolva, önmaga is befogja látni, hogy az életnek nem minden megnyilvánulását szükséges részletesen leírni, s hogy például az adott esetben a kihagyott résznek közlése által a valamivel több az egész — mondjuk szépség tekintetében — valamivel kevesebbé tette volna.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap-tulajdonos: DR. KUN BÉLA.

Kun József késműves és műkőszőrűs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

Különfélék

Szózat.

A szerencésekhez a boldogtalanokról.

Irta: **Rákosi Jenő.**

Nem a véres kardot körülhordó Herold vagyok én. Nőé fehér galambját tartom a kezemben, hogy kiröpítem a magyar vizözön szomorú területéről, hogy olajággal, a szeretet vigasztaló adományával térjen meg boldogtalan hazánknak e pilianatban legboldogtalanabb vidékére.

Mindnyájan siratjuk hazánkat. És most ime, egy részére hazának új siralom borult. Mi, akiknek még áll a házuk, akiknek tanyája romban nem hever, akik nem siratjuk a termőföldre szórt reményünk, a zsengejében elpusztult jövő évi aratást, mint azok, kikét gyilkos áradat borította el: nem kell-e, hogy meginduljunk, hogy szívünk feldobogjon hajléktalanná, kifosztott, bujdosóvá lett testvéreinkért.

Szeretnék oly nagyot kiáltani, hogy hangozom felverjen mindenkit ez ország határain belül. Szeretném, ha kiáltó szómra visszhang jönne minden házból, minden palotából, minden szívből. A megaláztatás, a veszteség, a szegénység, amely fojtogat bennünket, mindnyájunkat e hazában, ne ridegebbé, ne zárkózottabbá, ne keményszivűbbé tegyen bennünket, sőt csak annál fogékonyabbá mások nyomora és megpróbáltatása iránt. A tehetős, a módos, a gazdag, a dúsgazdag jöjjön és adjon a feleslegéből, hogy áldják és ne irigyeljük jó módját, a gazdagságát. Aki pedig tudja, mi a szegénység, az ossza meg a falatját azokkal, akiknek vagyonát, reményét, kezemunkáját a pusztító víz elborította. Mindnyájunk feje felett jár a felhő, esővel, záporral, jéggel, villámmal terhelten. Kire mit bocsát, Isten tanácsa dönti el. Ember dolga, hogy akire áldás száll a felhőből, siessen segítségére annak, akire átok hullott belőle.

Hallja meg mindenki, hogy Isten akarata, hogy adjunk annak, akit sorsa arra kényszerít, hogy kérjen. Akinek száz van, adjon tíz, akinek tíz van, adjon egyet, akinek egy van, adjon egy felet. És Isten vissza fogja mindenkinek adni kamatok kamatjával, lelkiismerete békéjével és elméje nyugodalmával. És akinek gyermeke van, adjon a gyermekei nevében, hogy boldogok legyenek; a gyermektelen pedig nézzen minden magyart a gyermekének és adja meg a kárvalloottaknak azt, amit a gyermekeinek adna.

És senki ne zárkózzék el az én kérő és biztató szavam elől, úgy lesz áldás rajta és áldás a hazán, amely nevében kopogtatok a magyar szíveken.

Előfizetőinket kérjük a foyó félévi előfizetési összeg beküldésére.

Erdélyből. Nagy Károly erdélyi püspök, az egyházi lapok értesülése szerint, jobban van súlyos operációi után s legközelebb elhagyhatja, tán már el is hagyta a budapesti kórházat. Ennek az örvendetes hírnök kapcsán említjük meg, azt az erdélyi viszonyokra szomorúan jellemző híradást, (an elyet a Református Szemle múlt év december 18-iki számában olvassunk) hogy a múlt év ősze óta állandóan súlyos beteg püspöknek gyógyuláskeresés céljából Pestre utazását egy, a Szemleben meg nem nevezett román szenátor arra használta föl, hogy december 10-én a szenátusban interpellációt terjesszen kormánya elé, mondván: „Nagy Károly püspök azért utazott Pestre, hogy a kultusz- és iskolajavaslat ügyében felvegye a magyar kormánytól az érintkezést.“ Ezt a szemérmetlen rágalmat a Református Szemle felelős szerkesztője, dr. Tavaszy Sándor, rendkívül bátor és erős hangon utasítja vissza, azt mondván többek között az illető szenátor úrról, hogy „a legkülönfélébb hazugságokat oly könnyedséggel, különösen gyöngye lelkiismerettel tudja felhasználni, hogy kénytelenek vagyunk megdöbbenve kérdezni, hogy vajjon a korlátozottsága, vagy a gonoszsága nagyobb-e?“ Úgy látszik, erdélyi testvéreink a minden képzeletet felülmúló román vakmerőséggel szemben már megelégtették a tapintatoskodás körültekintő hangját, amely eddig az elnyomókat csak még jobban felbátorította. — Ugyanennek a számnak közlése szerint a szomorúan hírhedt *Lepadatu* kultuszminiszter a múlt év december közepe óta új vallásügyi törvényjavaslattal kísérletezik, amely a kisebbségi egyházak s különösen épen a református egyház autonómiájának minden eddiginél brutálisabb és cinikusabb megtámadását jelenti. Így például az egyik szakasza valamennyi vallásfelekezetet arra kötelezi, hogy a híveikhez intézett összes rendeleteiket és utasításait mutassák be a kultuszminiszternek, aki az állam érdekeivel és törvényeivel ellentétben álló rendeletek végrehajtását megtilthatja. Egy másik szakasz jogot ad az államnak az egyházak bevételeinek és kiadásainak az ellenőrzésére. Továbbá a Theologiai főiskolák tanulmányi rendjét be kell mutatni a kultuszminiszternek, aki a közoktatásügyi miniszterrel együtt állapítja meg a román nyelv, történelem és irodalom tanításának módját. Mindezt betetőzi a törvényjavaslathoz az a kiváló magatartása, hogy a történelmi alkotmánnyal bíró kisebbségi egyházakat egyszerűen „kultuszoknak“ tekinti és titulálja, ami mögött természetesen az áll, hogy igazi egyháznak egyedül az orthodox államegyházat hajlandó elismerni. Reszkető szívvel olvassuk a Tavaszy Sándor intő sorait: „Vigyázzatok öröklők, presbiterek és kurátorok, mert a legnagyobb csapás most következik, vagy legalább is készül, vagy talán mire e sorokat olvassátok, már le is sújtott.“

A Kálvinisták Templomegyesülete a felső leányiskola javára nagyon szépen sikerült előadást

rendezett február 3-án délután, a kollégium dísztermében. — A műsor központja Koncz Aurélné leányközépiskolai igazgató szabad előadása volt „Magyar feminizmus” címmel. A magyar nők jogi és társadalmi helyzetének világos és érdekes összefoglalása után tárgyalta a kiváló előadó a nőképzés nevezetesebb mozzanatait s a nőnevelés érdekében maradandó hatású munkát végzett magyar nők munkáját, majd pedig a debreceni nőnevelés történetét, az 1823-ban elhatározott és 1830-ban megnyitott leánynevelő-intézet múltját és fejlődését felsőleányiskolává, kiegészítettségét tanítóképző-intézettel és polgári leányiskolával, átalakulását leánygimnáziummá. A mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadás keretében megemlékezett a leányiskola fejlesztésében nagy érdemeket szerzett néhai Kiss Albert, valamint Baltazár Dezső püspök és a mostani igazgatótanács elnök, Szele György lelkész érdemeiről, választa a külső továbbfejlesztés szükségességét és nagy költségét, kérve a közönségnek a jó cél érdekében további támogatását. Gömöri Havass Gáborné úrnő, Marschalkóné Galánffy Ágnes zongoraművésznő kísérete mellett néhány nagyon szép műdalt adott elő a töle megszokott szabatossággal és különösen nagy hatást keltve Balázs Árpád „Mi nem felejtünk” című szép irredenta dalával. Darkóné Simonffy Irén zongoraművésznő, a városi Zeneiskola kiváló tanára, művészi zongorajátékával gyönyörködtette a közönséget, két bájos kis leány pedig, Laboss Edit és Pap Klotild (Pap Károly egyetemi fánár leánykája) a „Tavasza télben” című kedves alkalmi prólógot mondták el. A minden tekintetben sikerült előadást a leányiskola énekkarának éneke nyitotta meg és zárta be, Horváth Károly leányközépiskolai zenetanár kifogástalan vezetésével.

Csikesz Sándor egyetemi tanár úrtól lapunk január 23-i számában közölt: „*Magunk között*” című megjegyzésekre hosszabb nyilakozatot kaptunk, mely azonban lapzártakor érkezvén, mostani számunkban közölhető nem volt.

Egyetemi istentiszteletek. Hírt adtunk arról, hogy a debreceni „Bethlen Gábor Kör” belmissziói albizottsága elhatározta, a rendszeres egyetemi istentiszteletek tartását. Az első istentisztelet február 7-én dr. Baltazár Dezső püspök végzi, febr. 14-én dr. Lencz Géza rector magnificus, febr. 28-án Csikesz Sándor e. i. hittud. kari dékán, márc. 7-én dr. Varga Zsigmond e. tanár, márc. 21-én dr. Kállay Kálmán lelkész-képző-int. tanár, ápr. 18-án dr. Révész Imre lelkész, május 2-án Farkas Győző ág. hitv. evang. lelk., máj. 9-én dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató szolgálnak. Az istentiszteletek állandó helye a kollégiumi Oratórium d. e. 11—12 óráig.

A Hittanszaki Önképző Társulat a magyar gályarabok kiszabadulásának 250 éves évfordulója

alkalmával, nagyszabású emlékünnepelet rendez. Február 11-én és 12-én a következő helyeken tartanak a theologusok vallásos összejövetel keretében ünnepélyeket: febr. 11-én d. u. 3 órakor Nyilas-telepen, Homokkertben, Teleki, Pacsirta, Eötvös, Jókai uccai elemi iskolákban, Ispotályban, Csapó-kertben; febr. 12-én d. u. 3 órakor Mester, Vigkedvű M., Csapó, Kossuth, Kálvintéri, Fűvészkert, Leány és Rakovszky uccai elemi iskolákban. A műsort ének, ima, alkalmi beszéd és szavaltat, hegedű számok teszik változatossá. Az ünnepélyek rendezéséhez a tanítóképezde ifjúsága is készségiel csatlakozik s így a jövő lelkipásztorai és tanítói közösen gyűjtják meg az emlékezés faklyáját, a sokat szenvedett ősök nevének.

Fekete Gyula, új egyházkerületi belmissziói lelkészünk a határon innen és túl előállott sok nehézség leküzdése után végre, mint legközelebbi magánlevelében tudatja, a közeli napokban átköltözik, vagy tán már át is költözött csonkaházánkba s egyelőre Kisujszálláson telepedvén meg, várva-várt áldásos munkáját késedelem nélkül megkezdi. Itt említjük meg, hogy az S. H. S. királyságbeli református egyházmegeye kitünően szerkesztett lapja, a *Magvető*, a folyó évi első számát egészen Fekete Gyulának és az általa több mint egy emberöltő óta akkora odaadással és eredménnyel szolgált szörványmisszióknak szenteli. Meghatók a Fekete Gyula bucsúsorai s talán még meghatóbb a szerkesztőnek, a kiváló Ágoston Sándornak hozzájuk fűzött következő megjegyzése: „Feltettük magunkban, hogy aki ok nélkül itt hagy bennünket s visszamegy Magyarországra, az után nem ejtünk könnyet s nem sok szót vesztegetünk elbűcsúztatására. Fekete Gyulával kivételt teszünk. Ő nem azért fut, mert nem hisz (Ézs. 28: 16.), ő a hitet megtartotta (II. Thim. 4: 7.), Isten áldása kísérelje útján s adjon neki sok örömet az új munkában!” Ez a mi szívünk legbensőbb kívánsága is.

Lelkészerkezetlet. A „Tiszavidéki Lelkészi Kör” újabb megalakulása után egy év leforgása alatt immár harmadízben gyűlt össze értekezletre január 21-én Tiszakóródon, Fekete Lajos lelkész házánál. Sokáig emlékezetes marad ez a nap a tiszakóródiak között. Tizenkét lelkész (köztük egy nyugdíjas is) jelent meg ezen a családiasan kedves összejövetelen, ezek közül hat feleségével együtt és egy világi tanácsbíró is. Az értekezlet megelőzőleg délután 2 órakor istentisztelet volt, amelyen Kiss István kisari lelkész imádkozása után gyönyörködtünk az egyház kiváló kántortanítójának, Szini Árpádnak vezetése alatt álló női énekkar énekében, majd Szalay Pál szatmárcsekei lelkész prédikált az örállók kötelességéről, Ezékiel 33. r. 7—9. v. alapján. Bár hétköznapi volt, mégis tömve volt a templom. A presbiterium, élén a község nagytevékenységű körjegyzőjével, megjelent az istentisztelet végezte után az iskola

WACHA tisztít, mos, fest férfi és női fölső ruhát, inget, gallért, kézelőt Debrecen, Simonffy-u. 55.

5. §. Az egyházközségi választás vagy választhatóság jogától megfosztás büntetésének foganatosítását a választók névjegyzékébe felvétel ténye nem akadályozhatja meg.

6. §. A fenyítő eljárás bírói folyamatba-tételét előzetes eljárás előzi meg:

a) négy szemközti figyelmeztető intés a lelkipásztor részéről;

b) ennek megisméltése a lelkipásztor által, az egyházközségi bíróság két tagjának jelenlétében.

7. §. Csakis ezeknek az intéseknek sikerelensége esetén vihető az eset bíróság elé.

8. §. A feddés és válasziási, illetve választási jogtól megfosztás eseteiben az egyházmegyei fegyelmi bíróság, — az úrasztalától eltiltás esetében az egyházkerületi fegyelmi bíróság —, a gyülekezetből kirekesztés esetében a konventi bíróság határoz végérvényesen.

9. §. A 3. §. a), b), c) pontja eseteiben, két, a d) pont esetében három egybehangzó ítélet ellen, továbbá a felebbezési bíróság által hozott felmentő, vagy büntetés mérvét leszállító ítélet ellen nincs helye felebbezésnek.

10. §. Jelen törvény az egyházkerületekkel leendő közléstől számított három esztendő leteltével lép életbe.

11. §. Jelen törvény életbeléptetésének előkészítéséhez és a törvény végrehajtásához szükséges intézkedések megtételével, valamint az eljárási szabályok elkészítésével az egyetemes konvent bizatik meg.

*

Szerkesztette dr. Baltazár Dezső püspök, az Orsz. Zsinathoz heterjeszti a debreceni egyház presbiteriuma.

Közélet

Példaadás.*

I. Péter V. r. 3. v.

Nagyon sok lelki tusát vívtam, habozva, vajjon mint nagyon közönséges legkisebb egyháztagnak, mint nem is iskolázott, de annál több emberi gyarlósággal küzködő, viaskodó gyöngé embernek, van-e jogom fogyatkozásokat, gyarlóságokat meglátnom, szabad-e arról, mint közembernek írnom, hogy ti vezetők, nem mindig helyes példákkal jártok mi előttünk, mint nyájakok előtt. Hozzákezdtek, tusakodva bár, de nem hivatkozva másra, mint a fent jelzett ígére, amely előtt mégis csak meg kell hajolniuk a vezetőknek is... mint példányképei a nyájnak... úgy járjatok.

Mint öregedő ember, sokszor hallottam életem rendiben, „hogy soha nem volt nagyobb szükség erre, vagy arra, mint éppen napjainkban“. No

* Egyházunk egy régi nagybuzgóságú munkás tagjától vettük e sorokat.

most éppen újra mondhatjuk és írhatjuk, hogy soha nem volt rá nagyobb szükség, mint napjainkban, hogy a *példaadásról* elmélkedjünk, midőn látjuk, hogy a rossz példa nemcsak egyeseket öl meg, de népet és nemzetet is meg tud fojtani. De maradjunk csak egyházi életünknel. A magyar református Sion mindég büszke volt ember- és nemzetnevelési hivatására, hogy abból aztán Isten dicsőségére *Szentnép* egyesüljön. Azonban, amint azt a való élet igazolja — *csak egyedül tanítással*, hasznos, eredményes és üdvösséges nevelést végezni, melynek nyomán kisarjadjon az egyén szebb elete, a nemzet boldogsága, a nép szent együttérzése — nem lehet; hozzá engedhetetlen szükséges a jó *példaadás*, enélkül lehetetlen jól tanítani.

Eme szent és magasztos cél kitűzésére és megvalósítására a református keresztyén Anyaszentegyházunk az iskolát és templomot használja. Ezzel az alkalommal csak a templomi tanításróls egyben vele a példaadásról kívánok szólni. A templom az Isten imádása, tisztelete mellett, az ige hirdetésével a felnőttek iskolája; ebben az ige hirdetésben a mi prédikátoraink — tisztelet adasék nekik érte — meglehetősen magas fokon, azaz tudományos színvonalon állanak, mindazáltal mégis meg esik olykor, hogy a tanítás okot ad némi polémiára, egy kis eszmecsere, egy kis szóváltásra; nagyon szeretnénk mi hallgatók hozzá szólni, de nem lehet, tiszteletes atyánkfiak kerülik az alkalmat, hogy szót váltsunk, sőt egyenesen vindikálják a saját részökre a csalhatatlanságot. Pedig a megbeszélés sok kérdést tisztázna, sok félreértést eloszlatna. De még nagyobb baj a példaadás. Sokszor van dörgelemes szónoklat a templomkerülés miatt éppen azok előtt, akik eljárnak. S vajjon mennyire gyakorolják a templomlátogatást tiszteletes atyánkfiak, családjuk, cseléd-ségük, házuk népe? Hallunk hangot, hogy tiszteletes úr csak akkor megy a templomba ha muszály, a kenyérért; háznépe pedig?? — ezután nagyon súlyos kérdőjelekkel lehetne leírni. S ezt a szomorú példaadást, a templomlátogatók fájdalmasan, szomorúan míg lehet elhallgatják, majd emésztően beszélgetik, a templomkerülők pedig rettenetesen taglalják, mint kegyetlen példát.

Másik téma: megelegetés, kegyesség... aztán Máté ev. VI. r. 19. v. ige nyomán hirdettetik, többnyire a legszegényebb néposztálynak, mivel azok járnak legjobban a templomba; emellett pedig a tiszteletes család megújuló fizetési elégedetlenségben szenved. Pedig én, amint a nép között járok, erősen állítom, hogy az ú. n. elrugaskodottak is azt tartják, a papunk ne éhezzen, legyen neki sor-sához illő kenyere. Tudjuk azt, hogy vannak szegénysorsú papi állások, (amelyekre sokkal jobb volna kisebb igényű evangélistákat, apostolokat nevelni) azért mégis csak feltűnő az a sok lelkészi díjlevél vita és perlekedés; no meg az idejét multa stóla kérdés, amit teljesen törölni kellene, mert egyetlen fizetési mód sem csinált annyi keserűséget és átkozódást, mint a stóla, az igen sok lelki kárhozát szülője volt.

Harmadiknak ott van a címezés kérdése. Milyen szép, fenséges és komoly cím a református keresztyén predikátort egyedül illető *Tiszteletes Uram*; lehet-e ennél szebb megtiszteltetés egy szent hivatásnak viselőjére, hordozójára? S hova jutottunk ezen a téren? Nincs már *Tiszteletes Uram*; nem írom a mostani új titulusokat, mert a nyelvem igazán nem tud reá forogni, mivel a szívem nem is engedi. Szokták felhozni, hogy ha a róm. kath. lelkészeknél nagy titulusok vannak, hát akkor a református lelkész is megérdemli. Tessék megengedni, én mindig különbnek tartom a református keresztyén predikátort, mint a róm. kath. lelkészt, azért nem tudom sallangos titulussal címezni, mert szebben, bizalmasabban, felemelőbben nem tudom megtisztelni, mint *Tiszteletes Uram*. No de még szomorúbb a helyzet ezen a téren a papnéknál, akik meg sok helyt éppen nincsenek vele megelégedve és Nagyságos titulust kívánnak. Kedves *Tiszteletes Predikátorné Asszonyaim*, hisz már minden mosóné is Nagyságos Asszony, hát nem óhajtanak kiváltságosak lenni? Nem gondolkoztak azon, hogy az rendkívüli kiváltság református keresztyén predikátor feleségének lenni? S pedig csak ők viselhetik egyedül azt a nagyon szép titulust: *Tiszteletes Asszonyom*. Nem gondoltak arra, hogy annak megvetésével azt jelenti ki, hogy nincsenek megelégedve férjeik oldalán, annak nemes és szent hivatását lekicsinylik?, akkor pedig nem is tudnak és nem is akarnak segítő társak lenni? Pedig arra a házassági eskü is kötelez.

Negyediknek ott van a papválasztás harca: ez már igazán nem keresztyén gyülekezethez illő, hogy pályázaton a keresztyén predikátor maga ajánlgassa magát, hogy „Ő igen alkalmas“. Ez igen rossz, sőt csúnya példaadás. Keresztyén gyülekezet csak meghívás útján fogadjon el predikátort, vagy ahol ez nemlehet, úgy oda felettes hatóság által való tapintatos, böles belátású jelöléssel kell küldeni.

Óh! mennyi és mennyi rossz példa (közte a női divat éktelensége, izléstelensége..., amelynek a papnék nem kevésbé hódolnak), amelyek nagyon sokszor nagy sebességgel lerombolják a hosszú-hosszú tanítás kevés eredményét.

Azért keresztyén testvéri szeretettel kérem református keresztyén Anyaszentegyházunk lelkipásztorait, azok háznépét, Egyházunk vezetőit, ha igazán szeretik ezt a szegény magyar népet, ha igazán hűséggel kívánják szolgálni Anyaszentegyházunkat, ha az Úr dicsőítésére óhajtanak élni, úgy törekedjenek a tanítás szerint *példaadással* is élni.

Ezeket a jóra intő tanításokat szíveskedjenek jó néven venni olyan embertől, aki ismeri a nép életét, mert ott közte tapossa a földi élet göröngyös útait, de kívánva kívánkozik szebb egyéni, dicsőbb nemzeti, ragyogóbb egyházi, majd tiszta mennyei élet után. De vegyék úgy is, mint viszont-predikációt, amelyre annyi jóra intő és néha dörgelemes predikáció meghallgatása után — törekedve azok útmutatása szerint életét igazítani — némi jogot is érez

egy öreg bácsi.

Magunk között.

A békesség védelmében egy pár megjegyzést kell tennem az „Öreg bácsi“ nagyon okos és az egyház igaz szeretetéből fakadó észrevételeire. Az öreg bácsinak ugyanis mindenben igaza van, de alighanem olyanformán jár ő is, mint a templomkerülők ellen dörgelemes prédikációkat mondó tiszteletes atyafiak: éppen az nem hallja, akinek hallani kellene. Mert az bizonyos, hogy a divatosan fiús-viselő, nem túlságosan szemérmes öltözetű úrhölgyek nem igen olvassák el ezt a mi lapunkat még akkor sem, ha a szívesen fogadott „nagyságos asszony“ helyett a szép „tiszteletes asszonyom“ megszólítás megilletné őket. Ellenben olvassák, mert a hitestársuk szellemi tápláléka iránt érdeklődnek, azok a nagytöbbségben levő áldott, jó papnék, akik nemesek, egyszerűek, tiszták és előkelő izlésűek testben, lélekben; akik nem cicomával ékítik magukat, hanem jócselekedetekkel; akik példaképei a gyülekezetnek, hűséges segítő társai az uruknak és akik nevezetes újakat és tiszta erkölcsű leányokat nevelnek a társadalomnak. Ezek a többségben levők olvassák el, és ezeknek fájdalmat fog talán okozni az öreg bácsi cikke. Holott pedig nem lesz igazuk. Mert ha ezer papné közül kilencszázkilencvenkilenc olyan, amilyeneket én ismerlek: mintaasszony és igazi papné, de az ezredik pubifrizurát, meg térdigérő szoknyát visel és az Istennek házat nem látogatja, hát ezért az ezredik egyért érdemes meghaligatni az öreg bácsi dorgálását. Mivelhogy a jó papné megmenthet a kárhóztól sok veszendő lelket, de a másforma sokkal több elkárhozásnak lesz az akaratlan okozója.

Irodalom

Viktor Gabriella: Krisztus szolgálóleányai.

Az Isten országának építésében a nőkre legszebb és legnemesebb feladat vár — ezt már eléggé tudjuk, de — sajnos — abban a tekintetben, hogy miként kell hozzákezdeni ehhez a nagyjelentőségű munkához, meglehetősen tájékozatlanok vagyunk. Viktor Gabriella egyike azoknak a nem nagy számú útmutatóknak, akik tisztában vannak nemcsak a céllal, hanem az eszközökkel is. Ez a könyvecske, mely négy előadást tartalmaz, nagyon alkalmas a munkatársak helyes nevelésére. Nőknek elsősorban, de egyáltalán mindenkinek építő és tanulságos olvasmány. Kecskeméten, a hírlapkiadó és nyomda-részvénytársaságnál jelent meg és 12,000 koronáért kapható.

Andrássy Kálmán bibliamagyarázatai elhagyták a sajtót s azóta a mű az előfizetők kezében van. Könyvkereskedői ára 50,000 K, melynek beküldése ellenében a könyvet bérmentve szállítják. Megrendelés Kiss Ferenchez Debrecen (Kollégium) intézendő. A jövedelem a Leánykálvineumé.

Az isteni gondviselés másképpen intézkedett; a letört amberi nagyság, akár győző, akár legyőzött, okulva a véres múlt megrendítő eseményein, ösztönyszerűen vágyakozással fogott a füstölgő romok eltakarításához! A lelki élet munkája, az evangélistio biztató lendületet vett, a szent megbízatással kiküldött sáfárok tevékenységéből elemi erővel emelkedik ki nap-nap mellett a céltudatosság s az eltökéltség, valósággal egy új világ teremtésének a jelei fogadnak mindenütt!... De ezért, minden fokozódó reménység s éltető munkakedv mellett is résen legyünk, mert ottan mozog a föld! Ösztönös erővel igyekeznek felszínre jutni mindazok a veszedelmes elemek, melyek a világháború alatt nyertek létjogot, melyek, hogy még ma is érvényesülhessenek, minden eszközt megengedhetők tartanak önző vágyaik minél biztosabb kielégítésére! A bűnügyi krónika maholnap gyengének bizonyul a világra szóló s egymásra halmozódó sensatiós bűncselekmények megörökítésében! A hatások és ellenhatások ütköző pontján állunk! Vonz és taszít az ezernyi problémákkal viselés élet! Lelkészek, tanítók s egyetemes királyi papság élni akaró tagjai, kik előtt nem közömbös az embriség leg-szentebb célja: az erkölcsi tökéletesedés; kebletek szent tüzeből dobjatok legalább egy szikrát, egy lángot oda, hol napról-napra kezd magának otthont építeni az ősi ellenség: a bűn; hadd legyen lángok martalékává az a vízből, földből előjövő fenevad, mely azt teszi mindenkivel: kicsinyekkel, nagyokkal, gazdagokkal és szegényekkel, hogy az ő jobb kezükre és homlokaikra bélyeget rak. (Jelenések k. 13. r. 16. v.) Visszavonhatatlan s elodázhatatlan kötelezettséget nyertünk mindnyájan, kik a Krisztus által Istennek vagyunk munkatársai, hogy ezt a bűnös földet Isten szántó földjévé és magasztos épületeivé formáljuk át. (Pál ap. I., Korinth. 1. 3. r. 9. v.)

Hogy ezt tehesük, az anyagiasság ellenébe minél több eszményiséget, a tagadás ellenében minél szilárdabb élő hitet, a kísértésekkel szemben minél tántoríthatatlanabb önuralmat az öldöklő szeretetlenséggel szemben minél őszintébb és gazdagabb emberszeretetet állítsunk az Isten országa védbástyája gyanánt! Halogatás nélkül munkához kell látni minden jó kereresztyénnek a düledező lelkek világát építeni; a hidegülő szíveket a Krisztus igazságával felhevíteni, a haragos szemek tétova tekintetét ég fele irányítani, mert újból mozog a föld, „a mi régi ellenségünk háborog velünk“!...

Melkó István

Tárca

Köszalások.

Az árvizek most olyan vidékeket is előtörttek, vagy fenyegettek, amelyek eddig védve voltak, vagy hírét sem hallották a veszedelemnek. Most olyanok is siratják a pusztulást, akik eddig semmi értelmét nem látták az árvízbélyegeg vásárlásának

és a könyörülő szeretet gyakorlásának (amire most ők szorulnak). Hodie mihi cras tibi. És akik megmenekültek tudják-e, hogy nem a töltések és gátak védtek meg őket, hanem az Isten kegyelme. Emberek gondoljatok a Siloam tornyára! (Ha meg nem tértek, ti is hasonlóképen elvesztek. . .)

Ki áll ki a gátakra a bűn irtóztatós áradatával szemben?! . . .

Gamáliel tanácsát (Csel. v. 34. . .) fogadjuk meg az új lapokkal szemben. . . Vizsgáljuk meg: vajjon Isten szól-e bennök és általok hozzánk? Vajjon Istenországának az építése-e a fontos előtűk, vagy a sértett hiúság bosszúja? Építeni akarnak-e vagy rombolni? . . . Szolgálni akarnak-e vagy uralkodni? Jákób szerint keresik-e az áldást, vagy áldásul akarnak-e lenni maguk is?? (V. ö. I. Móz. XXVII., 22.)

Nem különös, de egyben szomorú is, hogy mi papok az úgynevezett „világiak“-ra gyakran panaszkodunk, hogy egyházuk ügyeivel nem törődnek, (vagy ha törődnek, nincs köszönet benne!) templomba nem járnak, országos vagy vidéki gyűléseinkre nem jönnek el, hogy jelenlétükkel annak tekintélyt és súlyt adnának (legalább kifelé) stb.

A világiak meg a papokra panaszkodnak, hogy hivatásukat nem fogják fel komolyan. Panaszkodnak reánk, hogy nem vagyunk elég agresszívek, mint a pápisták, nem olyan fürgék, mint a lutheristák. De hát miért mondjam tovább? Lehet hogy mindkét félnek (ha ugyan reformátusoknál lehet két fél?) igaza van?! De vajjon nem épen annyit ér ez, mint mikor Ádám Évára, Éva pedig a kigyóra apellál!?? . . .

Kósa Béla.

Egyház

Az egyház idegzete.

Ha áll Kálvinunknak ama megdönthetetlen igazságot tartalmazó híres mondása, hogy: „ha a tan az egyház lelke, a fegyelem az egyház idegzete“, akkor a mi, magát előszeretettel „kálvinistának“ tartó és nevező magyar református egyházunk legalább egy század óta olyan ideggyöngeségben szenved, amely az utóbbi évtizedekben s még a jelenben is, krónikus idegbajnak, sőt idegbénulásnak is mondható.

Főlébredésünk és leendő megépülésünk egyik legbiztatóbb jele, illetőleg ígérete viszont épen az, hogy e baj felismerésétoi a magyar református egyházi nyilvánosság különböző fórumai és organumai legalább egy évtized óta hangosak s egyre energikusabban és egyre követelőbben hangosak.

Összegyűjtve, kötetekre dúzzadnának azok a kisebb-nagyobb cikkek és tanulmányok, fűhivatalos memorandumok és hivatalos akták, amelyek a kálvini szellemű egészséges egyház-

fegyelem visszaállítását s legelsősorban, mint alapvető s minden továbbit meghatározó intézkedést, a gyülekezeti, egyházközségi fegyelmezésnek az egyházi törvényhozás útján való rendezését, illetőleg szabályozását sürgették és sürgetik.

Egy nagy történelmi óraütés kondul meg ünnepélyes intelemmel és reménykeltő biztatlással most, amikor a magyar református egyháznak történelmi jelentőségben és autochthon súlyban legelső s lélekszámban is egyik legelső gyülekezete, a debreceni ekklezsia, presbitériuma útján egy, lelkészelnökétől, dr. Baltazár Dezső püspöktől szerkesztett konkrét egyházközségi fegyelmezési törvényjavaslatot terjeszt, az Országos Zsinaton leendő tárgyalás és elfogadás végett, a hivatalos és nem hivatalos magyar református közvélemény nyilvánossága elé.

Ez a munkálat, meggyőződésünk szerint, érett és kristályos leszűrődése mindannak, ami egészséges és számbavehető eszme, terv, óhaj csak félmerült az utóbbi évek folyamán egyházunk e krónikus idegbetegségének gyógyítása érdekében.

Amellett öntudatos és ingadozás nélküli érvényesítése a kálvini egyházfegyelmezés sarkalatos, tiszta bibliai alapelveinek. Az egyházfegyelmében végső elemzésben az atyafiúi szeretet gyakorlásának egyik üdvösséges módját látja, s elejétől végig hiven követi a genfi Tanító nagy intelmét: „*Ne ex disciplina mox delabamur ad carnificinam*” — azaz, vigyázzunk, hogy a fegyelmezésünkben ne legyen egy-kettőre hohérolás! — És minden egyes helyi gyülekezet fegyelmi eseteiben az egész egyház testét érdeklő ügyet lát, amelynek végérvényes orvoslása csak a fokozatos felsőbb bíróságok felülvizsgálatával lehetséges, a legsúlyosabb esetben föl egészen az egyház mindenkorai erkölcsi lelkiismeretét legnagyobb tekintéllyel és legmagasabb érvénnyel képviselő konventi bíróságig — mert ahol egy tag szenved, ott vele szenved mind a többi is és a helyi gyülekezetből való kirekesztés újszövetségi értelemben nem jelenthet egyebet, mint az egész magyar református anyaszentegyházból, tehát a Krisztus földi testéből való időleges kizáratást a megjobbulás céljára. — Végül a vétségek megállapítására és normaliv (nem taxativ) felsorolása félre nem érthető állásfoglalás az igazi, bensőleg értékes és önkentességénél fogva szilárd magyar református egyháztagság ősi és örökké modern ideálja mellett, szemben a mai *parazita kényszer-tagsággal*, amely az illetőknek maguknak és egyházuknak hovatovább egyformán terhére van.

Isten iránti mélységes hálával adjuk át a törvényjavaslatot a nagy nyilvánosságnak, szent örömmel üdvözölve annak szerzőjét és a mellette föllállott helyi egyházat, amelynek neve

mellett most új, dicső értelmet nyer a hagyományos „fényes” jelző. És úgy érezzük, hogy a magyar református egyház kis és nagy őrtornyaiiban nemsokára az Úr lelkétől sugalt boldogságos felelet fog hallatszani nemzedékek szorongó, lázas kérdésére: „*Vigyázzó! meddig még az éjszaka, meddig még az éj?*” R. I.

Törvénytervezet az egyháztagok fegyelmezésére.

1. §. Az egyháztagok fegyelmezése nem a megtorlás, hanem a szeretet gyakorlása, javításra szolgáló eszközökkel.

2. §. Fegyelmi vétséget követhet el az egyháztag vagy mulasztása, vagy cselekedete által.

A) Mulasztásbeli vétségek

következetes és indokolatlan mellőzése olyan cselekedeteknek, amelyek magának az egyháztagnak hitbeli épülésére, erkölcsé jobbulására, családja vallásos, egyházas, erkölcsi életének erősbödésére, a gyülekezetnek lelki és anyagi hasznára, Istennek dicsőségére valók. Ilyenek például: házi imádkozás, bibliaolvasás, templomlátogatás, úrvacsorával élés, gyermekek iskolázása, konfirmálása, egyházi adófizetés, jótékonyosság, lakóhely változtatásának idején való bejelentése és a többi.

B) Cselekedetbeli vétségek

mindazok a szavak, viselkedések és cselekedetek, amelyek a hitűségbe, vallásos érületbe, közérkölciségbe, haza és egyház iránti hűségbe ütköznek.

Ilyenek például: az istentagadás, Istenkáromlás, Istencsúfolás, a Szentírás igazságainak, református egyházunk hittételének tagadása, gúnyolása; a tizparancsolat parancsainak, tilalmainak megszegése az újszövetség értelmezése szerint; állami törvényekben meghatározott bűnök és vétségek elkövetése; a hazának és hazafias érületnek megtagadása, kicsúfolása, az egyház törvényeinek, törvényes határozatainak megszegése, ezek, valamint az egyház intézményei, hatóságai és hivatalnokai iránti engedetlenség, tiszteletlenség, részegeskedés, hazudozás, pazarlás stb.

3. §. Fegyelmi büntetések:

- feddés;
- az egyházközségi választás, vagy választóhatóság jogától megfosztás;
- az úrasztalától eltiltás;
- a gyülekezetből kirekesztés.

4. §. A fegyelmi büntetések azonnal hatályukat veszítik, amint a vétkes az egyházközségi bíróság előtt bűnbánatát és megjobbulás iránti készségét szóval bejelenti. A szóval való bejelentést az írásbeli bejelentés csak súlyos betegség esetén helyettesítheti.

Pályázatok.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől. 217—1926. szám. **Pályázat.** A felsőszabolcsi egyházmegyébe kebeleztetett *lövöpetri*-i lelkési állásra pályázat hirdettetik. Javadalom: 1. Lakás 1464 □-öl belsőséggel és mellékhelyiségekkel. 2. 35 katasztrális hold és 342 □-öl tagos birtok haszonélvezete. 3. Termény és szolgálmányok megváltási árában 792 aranykorona és 30 aranyfillér. 4. Széna és fapénz megváltási árában 53 aranykorona és 84 aranyfillér. 5. Hat öl tűzifának hazaszállítása, mint szolgálmány. 6. Tizenkét aranykorona adópótlék. 7. Kongrua az államtól évi 887 korona 04 fillér. 8. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. Volt lelkész örökösei beruházás címén 370 aranykoronát igényelnek, melyet a megválasztott lelkész köteles lesz fizetni. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított három hét alatt a törvényben meghatározott okmányokkal felszerelten, válaszbellyeggel együtt Kovács Lajos espereshez Kisvárdára küldendők. Az állás a kegyeleti évet élvező kiskorú lelkészárvaik jogának megszűntével, legkésőbb 1926 december hó 1. napján foglalandó el. Debrecen, 1926 február 1. *Baltazár Dezső*, püspök.

Pályázat a törökszentmiklósi református egyháznál nyugdíjazás folytán megüresedett X. számú női tanítói állásra. I. Javadalom: 1. Fizetés az egyháztól a 122,000 sz. rendelet szerint. 2. Megfelelő fizetésekiegészítő államsegély. 3. Törvényszerű lakbér. II. Köteleességek: 1. Az iskolaszék által esetenként reabizott osztály, vagy osztályok vezetése. 2. Ifjúsági, szeretet és leány egyesületnél, általában a belmissiói munkában lélkész utasítása szerint díjtalan segédkezés. Okleveles tanítónők keresztlevéllel, oklevéllel, működési, orvosi, illetőségi, kommunizmus alatt tanusított magatartásukat igazoló községi és lelkési bizonyítványokkal, végül az illetékes kir. tanfelügyelői véleménnyel ellátott pályázati kérvényüket a pályázat megjelenésétől számított 15 napon belül alulírott, iskolaszéki elnökhöz küldjék. — „B” listások előnyben részesülnek. Állás választás után azonnal elfoglalandó, de csak a miniszteri jóváhagyás után jogerős. Pályázatok visszaküldésére postabélyeg csatolandó. Törökszentmiklós, 1926 január 28. *Gaál István*, református lelkész, isk. sz. elnök.

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

**Új Orgonákat,
Orgonasípokát,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.**

Javítások gyorsan, szakszerűen mérsékelt áráért

Árjegyzék eskölkötségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

FARKAS KÁLMÁN

orgona-, zongora- és harmóniumkészítő
Debrecen, Nyil-utca 39. Saját ház.

Műterem: Darabos-u. 17. sz.

Készít új orgonákat művészi kivitelben. Régi orgonákat légnymású rendszerre átalakít, javít, tisztít, vállal felelősség mellett. Új hangolásokat, évi gondozást, vill. fűjtató berendezések készítését
Zongorák és harmóniumok hangolását, javítását vidéken is eszközölöm

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖB-HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépári kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismeréssel és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

Tekintetes

SZLEZÁK LÁSZLÓ úrnak
haranggyáros BUDAPEST.

A békési református egyház 1924. évi augusztus hó 17-én átvette és megszállaltatta nagy templomának tornyából az Ön által készített három új harangját. Jó lelkiismerettel kinyilatkoztatom, hogy külsőképen is gyönyörűen elkészített harangjaink kifogástalan szép csengő, a nagy harang pedig messze bűgő hangjával az egész huszonthárom ezer lelkes egyházzal minden tagjának tetszését és meglegedését a legnagyobb mértékben megnyerte és kiérdemelte. Ennélfogva úgy a kitűnő munkáért, mint a teljesen szakszerű hangolásért nagy egyházzal nevében teljes elismerésemet és hálás köszönetomat nyilvánítom.

Békés, 1926 január 4-én.

Kiváló tisztelettel
Karácson András
ref. lelkész.

Debreczeni István
órásmeister Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindenmű órák raktára

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárúk

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

Uray Sándor

Lelkészi szolgálati napló

Az összes református és evangélikus püspökök által ajánlva. Ára eszmos félvászon kötésben cím aranyozással **50,000 korona.**

Kapható MÉLIUSZ könyvkereskedésben

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FÖTÉR (SAJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a tisztelettel hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

Tek. IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF szabómeister úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Nt. Györfly József lelkész úr helyi szolgálata 25 éves jubileuma alkalmával a hívek által ajándékozott papi palást szép és kifogástalan elkészítéséért szívesen tolmácsolom a hívek teljes elismerését.

Hódmezővásárhely, 1924 május hó.
Tisztelettel Czenki Ferenc, ref. ig.-lanító.

Kedves SZÁNTÓ úr! Tegnap megkaptam. Palást és kucsma remek. Köszönöm. Tisztelettel üdvözli
Kispest, 1925 jún. 19. Fábrián Dénes, ref. lelkész.

Tek. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Örömmel veszem kezembe a tollat, hogy tudtára adjam Önnek azt a boldog meglepetést, mellyel az adományozó lelkes hölgyközönség fogadta az Ön által készített „szereget palást”-ot. Úgy az anyag, mint a kiállítás elsőrendű és minden várakozást kielégítő. Fogadja Ön a remekén vezetett munkáért a hölgyek köszönetét, mit tolmácsolni szerencsém van s egyben részemről biztosítom Önt, hogy mindenkor mindenkinek a legbiztosabb lelkiismerettel fogok nyilatkozni munkáiról.

Hejőpapi, 1925 július 29. Marflag Lajos, ref. tanító.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsolttárok árairól.

32° legkisebb zsolttár

papirkötésben	K	30,000
félvászon kötésben	K	35,000
egészvászon kötésben	K	40,000

16° iskolai kiadású zsolttár

papirkötésben	K	40,000
félvászon kötésben	K	45,000
egészvászon kötésben	K	50,000

8° oktáv alakú zsolttár

papi kötésben	K	50,000
félvászon kötésben	K	55,000
egészvászon kötésben	K	60,000

4° quartalak, nagybetűs zsolttár

papirkötésben	K	100,000
félvászon kötésben	K	110,000
egészvászon kötésben	K	120,000

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsolttárainkat a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alaku

celluloid, csattal, val. arany-metszéssel	250,000
celluloid, valódi arany-metszéssel . .	240,000
díszvászon, kehely és préseléssel . .	100,000
díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban	180,000
díszbőr, párnázott, arany-metszéssel tokban	280,000

32° alaku zsolttárok

párnázott díszvászon köt., val. arany- metszéssel	160,000
celluloid-csontkötés, val. arany-metsz. csattal	200,000
valódi bőrkötésű, párnázott, valódi arany-metszéssel	240,000
valódi antilopbőr, különböző színek .	240,000
valódi bőrkötésű, különböző színekben, arany-metszéssel, párnázott bőr- tokban, hordozó szíjjal	400,000

Ajánljuk dúsan felszerelt tankönyv,
írószer, iskolai segédeszközöket tar-
talmazó raktárainkat.

„Méliusz” könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-ut 26.